

SPORDA SOSYAL PSİKOLOJİ

Bölüm 4

Zeynep Filiz DİNÇ¹
Cem Yoksuler YILMAZ²

BÖLÜM HEDEFLERİ

Bu bölümü okuduktan sonra şunları yapabilmelisiniz:

1. Spor ve sosyal psikoloji ilişkisini bilmek,
2. Sporda liderlik kavramını açıklamak,
3. Grup kavramını bilmek,
4. Sporda ödül ve ceza tanımlarını bilmek,
5. Sosyal öğrenme kuramını bilmek.

GİRİŞ

Sporda sosyal psikoloji; spor ekosisteminde yer alan, sporcuların içerisinde buldukları sosyal ortamlardan ne şekilde etkilendiklerini, düşüncelerini, inançlarını, tutumlarını, duygularını, değerlerini, yönetici, antrenör, aile, çevre ve arkadaşlarıyla nasıl etkileşimler içinde olduklarını inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlanabilir.

Sporda sosyal psikolojinin, sosyoloji ve psikoloji bilim dallarının arasında kalan bazı önemli kavramları incelemek, yorumlamak için tanımlandığı söylenebilir. Çalışma alanları; Sporcu ve sistemin içerisinde bulunan tüm aktörlerin, tutumları, inançları, etkileşimleri, grup dinamikleri, değerleri, tutumları, önyargıları, saldırganlık, vb. olarak sıralanabilir.

¹ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Sporda Psikososyal Alanlar ABD, zdinc@cu.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Sporda Psikososyal Alanlar ABD, yoksuler2012@gmail.com

runlarının giderilmesinde yardımcı olur ve aynı zamanda başarıya ulaşmak için karşılarına çıkan engellerin aşılması konusunda sporcular için önemli bir özelliktir (Aslan & Çoknaz, 2016).

KAYNAKLAR

- Arkonaç, A. S. (2010). Sosyal Psikolojiye Giriş II. İstanbul Üniversitesi açık ve uzaktan eğitim fakültesi ortak ders kitabı.
- Aslan, S. & Çoknaz, H. (2016). Takım ve bireysel sporlarla uğraşan sporcuların empatik eğilim puanlarının karşılaştırılması. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 97-106. DOI: 10.22396/sbd.2016.9
- Baltaş, A. (2022). *Ceza ve ödül yoluyla motivasyon*. (10/06/2022 tarihinde <https://www.baltasgrubu.com/secilmis-yazilar/ceza-ve-odul-yoluyla-motivasyon.html> adresinden ulaşılmıştır).
- Bayrakçı, M. (2013). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 198-210.
- Baysal, A. C. (1999). *Sosyal psikolojide tutumlar*. (10/06/2022 tarihinde <https://arastirmax.com/tr/system/files/dergiler/2057/makaleler/10/1/arastirmax-sosyal-psikolojide-tutumlar.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Çelikkaleli, Ö., Gündoğdu M. & Kiran Esen, B. (2006). Ergenlerde yetkinlik beklentisi ölçeği: Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 25, 62-72.
- Dinçer, Ö. (1998) *Stratejik yönetim ve işletme politikası*. İstanbul: Beta Basın Yayın.
- Erath, Şirin, Y., Olca, G. & Bahçivan, İ. (2021). Medya ve antrenör-sporcu stres kaynakları ile sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 307-321.
- Fedai, L. (2005). *Sporda motivasyon faktörü olarak ödül ve ceza* (Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşe.
- İnan, T. (2018). *Taraftar stadyumdan ne ister?* Adana: Akademisyen Kitapevi.
- İnce, M. L. & Kılıç K. (2017). Türkçe'ye uyarlanmış sporda yetkinlik envanterinin güvenilirliğinin incelenmesi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 28 (4), 167-175.
- İslam, A., Tunç T. & Con, M. (2020). Üniversitelerde spor eğitimi alan öğrencilerin sporda liderlik gücü algılarının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 35-66. DOI: 10.14520/adyusbd.599740
- Karatepe, S. (2015). Ödüllendirme yöntemi: örgütlerde güdülemeye duyarlı bir yaklaşım. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 60 (4), 117-132.
- Kılıç, M. (2019). Sosyolojik açıdan sporda şiddet olgusu: Bütüncül bir bakış. *Muhakeme Dergisi*, 2 (1), 83-98. DOI: 10.33817/muhakeme.468835
- Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör* (1. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

- Küçük V. & Koç, H. (2015). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9). <https://dergipark.org.tr/en/pub/dpusbe/issue/4751/65276>
- Özbek, M. F. (2004). Toplumsal yaşamda empati. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 1, 1-16.
- Özdemir, E. (2016). En etkili bilgi paylaşımı yöntemlerinden biri: "Sinerji". *International Multilingual Academic Journal*, 3 (3), 57-80.
- Özdevecioğlu, M. & Balcı, F. İ. (2011). Kültürel sinerji yönetimi: Kavramsal çerçeve. *Erçiyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (38), 27-45.
- Şimşek, M. (2015). *Genişletilmiş ürün algısı ile güven ilişkisinin yüklenme kuramı açısından incelenmesi: Restoran müşterileri üzerine bir araştırma* (Doktora Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Şirin, Y. E., Aydın, Ö., Öz, G. & Şirin, T. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmen elemanlarının örgütsel adalet ve örgütsel sinizm algılamalarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 14 (1), 291-306. DOI:10.7827/TurkishStudies.14785
- Şirin, T., Döşyılmaz, E. & Eratlı Şirin, Y. (2022). Sporda sürdürülebilir başarı için beden eğitimi öğretmenleri bakış açısı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (1), 428-438. DOI: 10.33206/mjss.950629
- Terlemez, M. (2019). Sporda liderlik tipleri, yaklaşımları ve fonksiyonları. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2) <https://dergipark.org.tr/tr/download/issue-full-file/51155>
- Yüce, A. S., Atalay, A. & Gürkan A. (2015). *Sporda şiddet ve saldırganlığı etkileyen unsurlar*. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 68-90.
- Yürür, S. (2009). Ödüllendirme sistemi yapı ve süreçleri ile örgütsel adalet arasındaki ilişkilerin analizine yönelik bir araştırma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 235-260. <https://dergipark.org.tr/en/pub/trakyasobed/issue/30228/326406>
- Ziyagil, M. A., Bilir, P., Çekin, R. & Temur, C. S. (2012). Türkiye'de sporda saldırganlık, şiddet ve çözüm önerileri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 7 (1), 1-4.
- Zülkadiroğlu, Z. F., Budak, D. B. & Kozanoğlu, E. (2007). Yetkinlik beklentisinin spor ve fiziksel aktivitedeki önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 9-15. DOI: 10.1501/Sporm_0000000125